

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.015/2011/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Balla és Gelányi Ügyvédi iroda (ügyintéző: dr. Balla Gábor ügyvéd, cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek a Mancsiczky Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mancsiczky László ügyvéd, cím) által képviselt I.rendű alperes neve (cím) alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perben - amely perbe az alperes pernyertessége érdekében az előbb **dr. R. I.** vezérigazgató, utóbb dr. Mancsiczky László ügyvéd által képviselt **D. I. B. A.** (cím) beavatkozott - a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 5.P.20.885/2010/24. számú ítélete ellen az alperes által 25. sorszám és a beavatkozó által 26. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 45 000 (Negyvenötezer) forint általános forgalmi adót tartalmazó 225 000 (Kettőszázhuszonötezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

A fizetési meghagyással indult és az alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban előterjesztett keresetében a felperes elsődlegesen vételár megfizetése, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén 10 083 254 forint és annak 2008. február 6-tól számított törvényes kamatai, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Hivatkozott arra, hogy az alperes mint magánszemély 2006. november 29-én a **gazdálkodó szervezet**nek a B., **M. C.** Lakberendezési Bevásárlóközpontban bérelt üzletéből egy 1 405 800 forint értékű szófát, 2007. november 9-én az ugyanezen üzlethelyiségben működő **gazdálkodó szervezet 2** árukészletéből egy 898 560 forint értékű kanapét, 2008. január 17-én pedig ugyancsak a **gazdálkodó szervezet 2** árukészletéből egy 2 000 000 forint értékű festményt, valamint egy 316 519 forint értékű „napocska” tükröt, és további 14 darab ingóságot (lakberendezési tárgyakat) szállított el saját részére azzal, hogy utólagos elszámolás során azok vételárát beszámítja a **gazdálkodó szervezet**-nek a **M. C.** Bevásárló Központot üzemeltető beavatkozóval mint bérbeadóval szemben ebben az időben fennálló bérleti díj tartozásába. Keresethetőségi

jogának alátámasztásaként hivatkozott a **gazdálkodó szervezet** és a **gazdálkodó szervezet 2** között 2007-ben megkötött szerződésen alapuló jogutódlásra, illetve a **gazdálkodó szervezet 2** és közte 2008. február 5-én megkötött engedményezési szerződésre, amelynek alapján jogosulttá vált az ingóságok vételárának követelésére.

Előadta továbbá, hogy 2007. július 17-én 10 000 000 forint kamatmentes kölcsönről írt alá szerződést az alperessel, mint hitelezővel, 2007. december 30-i lejáratral vállalva a kölcsön visszafizetését. A kölcsönszerződés azonban színlelt volt, abban valójában a felperes, mint magánszemély vállalt garanciát a **gazdálkodó szervezet**, illetve jogutódja, a **gazdálkodó szervezet 2** bérleti díj tartozásáért. A leplezett, szóban megkötött megállapodásnak volt része az is, hogy az alperes által kiválasztott és elszállított áruk vételára is a bérleti díj tartozást fogja majd csökkenteni, amelynek könyveléstechnikai lebonyolítását az alperes vállalta. Az alperes azonban a szóban kötött megállapodást megszegte, a berendezési tárgyak vételárával nem számolt el, ellenben a 2007. július 17-én kelt kölcsönszerződés, illetve a felperesnek a közjegyző előtt 2008. január 25-én okiratba foglalt, a kölcsönszerződésben foglalt tartozást elismerő nyilatkozata alapján végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen, a beavatkozó pedig 2008. január 31-én kezdeményezte a **gazdálkodó szervezet** felszámolását, amely eljárásban hitelezői igényként az adós teljes bérleti díj tartozását érvényesítette. Az alperes ezen túlmenően a nevére szóló, az elvitt ingóságok átvételt igazoló korábbi szállítólevelek alapján 2008. január 31-én a **gazdálkodó szervezet 2** által kiállított számlákat visszaküldte azzal, hogy a vételárat kiegyenlíteni nem hajlandó, mert adásvételi szerződés nem jött létre, az engedményezésnek nincs jogalapja.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy az ingóságokat a beavatkozó nevében szállította el, azok ténylegesen a beavatkozó birtokába, illetve számviteli nyilvántartásába kerültek, a szállítás célja pedig a bérleti díj tartozást biztosító zálogba vétel volt. A **gazdálkodó szervezet**-nek 2007 őszén fennálló 40 000 000 forint körüli bérleti díj tartozása miatt ugyanis a felperes a bolt teljes árukészletét felajánlotta a beavatkozónak, így ő e megállapodásnak megfelelően intézkedett az ingóságok elszállítása iránt a cégcsoporthoz tartozó cégeknél dolgozó alkalmazottak útján. A megállapodásnak része volt az, hogy ha a **gazdálkodó szervezet** a díjtartozást megfizeti, az ingóságokat visszaszállítják, ellenkező esetben azonban az ingóságok a beavatkozó tulajdonába kerülnek, és értékük betudódik a bérleti díj tartozásba. A jogviszony tehát ténylegesen a beavatkozó és a **gazdálkodó szervezet** között jött létre, és sem az alperes, sem a beavatkozó nem tudott arról, hogy ebbe a jogviszonyba a bérbeadó tudta nélkül belépett volna a bérelt helyiséget jogtalanul elfoglaló **gazdálkodó szervezet 2**, illetve, hogy a **gazdálkodó szervezet** bérleti díj tartozását is átvállalta volna. A későbbiek során arra hivatkozott, hogy az ingóságok tulajdonosa a beavatkozó lett. Előadta továbbá, hogy az ingóságok vételárában megállapodás nem jött létre, arra csak az elszámolás eredményeként került volna sor, az elszámolás azonban a felperes hibájából maradt el, így szerződés hiányában minden alapot nélkülöz a felperes vételár követelése. Álláspontja szerint egyébként a **gazdálkodó szervezet** és a **gazdálkodó szervezet 2** közötti ügylet és a követelés felperesre való engedményezése is fiktív volt, azok mögött tényleges jogügylet megkötésére nem került sor.

A peres felek egyezően nyilatkoztak arra vonatkozóan, hogy a bérleti díj tartozás elszámolásával kapcsolatos megállapodásnak a 2006-ban történt szófa-szállítás nem volt része, illetve, hogy a **gazdálkodó szervezet** a szófa vételárát sem kapta meg.

A beavatkozó a kereset elutasítását kérve akként nyilatkozott, hogy a perrel érintett ingóságok a tulajdonában vannak, azok a D., **E. u. ..** és **N. krt. ..** szám alatti ingatlanban találhatóak, és csatolta azt a felszámolási eljárás későbbi szakaszában - már a jelen per folyamatban léte alatt - a felszámolónak írt levelét, amelyben bejelentette az ingóságok tulajdonlását, és azt, hogy a felszámolási eljárásban eredetileg bejelentett követelését az ingóságok értékeként meghatározott 1 770 000 forintnak az általános forgalmi adóval növelt összegével csökkentti.

Közölte továbbá, hogy a Fővárosi Bíróságnál a Csődtv. 33/A. §-a alapján 8 866 697 forint és kamatai, mint kártérítés megfizetése iránt pert indított a **gazdálkodó szervezet** volt ügyvezetője, **K-né G. M.** és a felperes ellen, tekintettel arra, hogy a felszámolási eljárás a csekély összegű felszámolási vagyon következtében sikertelenül zárult, amelyért a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján ellátó e személyek felelősek.

Az elsőfokú bíróság az 5.P.21.053/2009/20. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte a felperest az alperes javára perköltség, és az állam javára le nem rótt kereseti illeték megfizetésére. Az ítéletben kifejtette, hogy a 2006. november 29-i szállítás időpontjában az áru tulajdonosa a **gazdálkodó szervezet** volt, ezért 2008. január 31-én a **gazdálkodó szervezet 2** már nem volt jogosult a vételár követelésre, az ingóság ugyanis már korábban a beavatkozó birtokába került. A **gazdálkodó szervezet** rendelkezési joga tehát nem szállhatott át a **gazdálkodó szervezet 2-re**. A 2007. november 9-én és 2008. január 17-én történt ingószállítással kapcsolatban pedig megállapította, hogy miután a felek közti megállapodás azt célozta, hogy az alperes saját vagyonának gyarapítása érdekében megszerezze az ingóságok tulajdonjogát, és elintézzé, hogy a beavatkozóval szemben a **gazdálkodó szervezetet** terhelő bérleti díj tartozást az ingóságok értékével egyező összegben csökkentse, az jó erkölcsbe ütközik, ezért semmis, az alapján tehát a felperes teljesítést nem követelhet. A másodlagosan előterjesztett jogalap nélküli gazdagodás jogcímén pedig azért nem találta a felperes keresetét megalapozottnak, mert a lefolytatott bizonyítás eredményeként nem vált bizonyítottá, hogy az ingóságok elszállításával az alperes vagyona gyarapodott volna, és különösen nem, hogy az a felperes rovására történt volna.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a Pf.II.20.109/2010/7. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Az addig a perben rendelkezésre álló adatok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a 2007 januárjában megkötött megállapodás alapján a **gazdálkodó szervezet 2** a **gazdálkodó szervezet** kötelmi jogutódjává vált, és a szerződéssel átvett vagyon körében jogosult volt a **gazdálkodó szervezet** kintlévőségeit beszedni, követeléseit érvényesíteni, ez utóbbi keretében a 2006. november 29-én az alperes rendelkezése alapján elszállított

szófa értékét követelni. Jogosult volt továbbá a saját árukészletéből szintén az alperes rendelkezése alapján 2007. november 9-én, illetve 2008. január 17-én elszállított ingóságok értékének követelésére is, amely követelések jogosultjává a 2008. január 21-én kelt engedményezési szerződés alapján utóbb a felperes vált.

Megállapította, hogy sem a felperes, sem az alperes nem tartotta szükségesnek annak írásbeli dokumentálását, hogy a **gazdálkodó szervezet** bérleti díj tartozásának mikénti rendezésére vonatkozó megállapodások megkötésénél magánszemélyként, vagy a gazdasági érdekeltségi körükbe tartozó cégek képviselőjeként járnak-e el. Az alperes az ingóságokat személyesen válogatta ki, magánszemélyként vásárló benyomását keltve nem tette nyilvánvalóvá azt, hogy a beavatkozót képviseli, és nem ragaszkodott olyan számviteli bizonylatok kiállításához sem, amelyek a képviselőként való eljárását egyértelművé tették volna. A szállításokat az alperes gazdasági érdekeltségi körébe tartozó különböző kft-k, így a **G. Kft.** illetve a **M. Ü. Kft.** alkalmazottai végezték, és a szállítóleveleken vevőként minden alkalommal az alperest, mint magánszemélyt tüntették fel, amely ellen sem az alperes, sem a beavatkozó nem tiltakozott. A szállítások is különböző, az alperes gazdasági érdekeltségébe tartozó cégek telephelyeire történtek, illetve egy esetben a szállítást végző tanúvallomása szerint a cím egy **B. T. u.** lakás volt, amely tények ellene mondanak annak, hogy az ingóságokat a beavatkozó vette volna birtokba, illetve később tulajdonba.

Nem találta jogszabályszerűnek az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak a felek bizonyítási kötelezettségről való tájékoztatását, tekintettel arra, hogy az előbbieken felsorolt tényekre tekintettel a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a perben az alperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy az ingóságok átvételére a beavatkozó képviseletében került sor, különös tekintettel arra, hogy az ingóságokat az alperes megbízottai bizonyítottan nem a beavatkozó telephelyére szállították. Rámutatott arra, hogy amennyiben az alperes erre vonatkozóan további bizonyítást nem tud felajánlani, az engedményezés folytán nem vitásan jogutód felperes és az alperes között azon ingóságok esetében, amelyeknél a szállítólevél vételárat is tartalmaz, az adásvételi szerződés létrejöttét meg kell állapítani, és az alperest a vételár megfizetésére kell kötelezni. A vételárat nem tartalmazó szállítólevelekben felsorolt ingóságokra vonatkozóan az alperest, mint jogcím nélküli birtokost a dolog visszaszolgáltatására, vagy amennyiben azok már nincsenek meg, ellenértékének megfizetésére kell kötelezni a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint. Az ingóságok kiadását azonban a felperes csak akkor követelheti, ha tulajdonszerzési jogcímet is igazol.

A hatályon kívül helyezést követően folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróság ismételt meghallgatva a megelőző eljárásban már meghallgatott tanúkat, valamint **dr. N. R., K. Zs-ot** és **M. B-nét.** Megkereste a **gazdálkodó szervezet** felszámolását végző **dr. H. G.** és Társa Felszámoló Kft-t, majd a volt felszámoló tájékoztatását követően a befejeződött felszámolási eljárás iratait tároló ARCHIVE-PONT Irattáros Társaságot, beszerezve tőlük a felszámolási eljárás iratait. Beszerezte továbbá a felperes által az alperes ellen a kölcsöntartozás behajtása érdekében indult végrehajtási eljárás megszüntetése iránt a felperes által az alperes ellen a Budai Központi Kerületi Bíróságon 15.P.23.561/2008. szám alatt indított per iratait, amely perben a Budai Központi Kerületi Bíróságnak a felperes

kölcsönszerződés és tartozás elismerő nyilatkozat érvénytelenségének megállapítása iránti keresetét elutasító részítélete fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett.

A felek új eljárásban is fenntartott nyilatkozatai, az előbbiekben felsorolt bizonyítékok, valamint az alperes által becsatolt, a beavatkozó, valamint **K-né G. M.** és a felperes ellen a Fővárosi Bíróságon 19.G.41.537/2009. szám alatt folyamatba tett perben a jelen per felperese, mint ottani II. rendű alperes által előterjesztett ellenkérelemben foglaltak figyelembevételével meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 15 napon belül 7 755 014 forint tőkét, az után 2008. március 12-étől számított törvényes kamatot, valamint 592 016 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte továbbá a felperest és az alperest pernyertességük, illetőleg perveszteségük arányában az állam javára kereseti és fellebbezési illeték megtérítésére.

A Ptk. 205. §-ának (1) és (2) bekezdésében, a 365. § (1), valamint a 328. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazásával - figyelemmel a Pp. 164. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra is - kifejtette, hogy a perben a felperesnek kellett elsődlegesen azt bizonyítania, hogy egyrészről a **gazdálkodó szervezet**, illetve a **gazdálkodó szervezet 2**, másrészről az alperes között érvényes adásvételi szerződés jött létre, továbbá, hogy az milyen ingóságokra vonatkozott, azoknak mennyi volt a vételára, és hogy az engedményezés folytán e követelések jogosultjává ő vált.

Ezzel szemben az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy azon szállítólevelekhez kapcsolódóan, amelyek vételárat feltüntettek, az ingóságok átvételére, illetve az adásvételi szerződések megkötésére a beavatkozó képviselőjében került sor. A vételárat fel nem tüntető szállítólevelek esetében a felperesnek kellett bizonyítania az adásvételi szerződés létrejöttét, tartalmát, ezzel szemben viszont az alperesre hárult annak bizonyítása, hogy az ingóságok átvételére, illetve az adásvételi szerződés megkötésére ez esetben is a beavatkozó képviselőjében került sor, illetve, hogy azok a beavatkozó vagy más személy birtokába kerültek.

A bizonyítékoknak a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésén alapuló mérlegelése eredményeként az elsőfokú bíróság a következő tényállást állapította meg:

A perbeli időszakban az alperes részvényese és szervezeti képviselője volt a **M. C.** Lakberendezési Bevásárló Központot 2005. április 8-tól 2006. április 14-ig üzemeltető, ekként az üzlethelyiséget a **gazdálkodó szervezet**-nek bérbeadó **T.** Ingatlanfejlesztő Zrt-nek, amely kezelője és képviselője lett a bérleti jogviszonyba 2006. április 15-én a bérbeadó jogutódjaként belépő beavatkozónak.

A felperes ugyan sem tagja, sem szervezeti képviselője nem volt sem a **gazdálkodó szervezet**-nek, sem a **gazdálkodó szervezet 2**-nek, azonban mindkét társaság a gazdasági érdekeltségi körébe tartozott, a működéssel kapcsolatos döntéseket minden esetben a felperes hozta meg, a két társaság perbeli időszakban cégjegyzékbe bejegyzett szervezeti képviselője, **K-né G. M.** ténylegesen csupán ügyviteli feladatokat látott el.

A bérbeadó, illetve a tényleges bérlői oldalon tehát a perbeli időszakban mindvégig az alperes, illetve a felperes gazdasági érdekeltségébe tartozó társaságok álltak, így a bérleti jogviszonyt érintő kérdésekről, a bérleti díj tartozás összegéről, rendezésének módjáról és a tartozás következményeiről is minden esetben ténylegesen az alperes és a felperes tárgyaltak egymással.

A **gazdálkodó szervezet 2**-t 2007. január 4-én jegyezték be a cégjegyzékbe, azonban a társaság már 2007. január 1-től megkezdte működését a **gazdálkodó szervezet** által bérelt üzlethelyiségben, mégpedig anélkül, hogy ehhez a bérbeadó beavatkozó hozzájárulását megkérte volna. Az üzletet a két kft. együtt működtette, mindaddig, amíg a **gazdálkodó szervezet** 2007 novemberében be nem szüntette a működését. A **gazdálkodó szervezet 2** munkáltatói szempontból is jogutódja lett a **gazdálkodó szervezet**-nek, és a két társaság bélyegzője felületes ránézésre összetéveszthető volt egymással.

Az nem volt vitatott a perben, hogy a **gazdálkodó szervezet**-nek jelentős összegű, a 2007. november 20-án kelt, a beavatkozó által a **gazdálkodó szervezet**-nek küldött értesítés tartalma szerint 18 162 438 forint összegű bérleti díj tartozása állt fenn a beavatkozóval szemben, amely a felszámolási eljárásban nem térült meg. A beavatkozó élve a törvényes lehetőséggel, nem a bérleti díj megfizetése iránt indított a bérlő ellen pert, hanem felszámolási eljárást kezdeményezett ellene.

Rámutatott ugyanakkor arra az elsőfokú bíróság, hogy ezen eljárástól elkülönülten vizsgálandóak a peres felek, mint magánszemélyek közötti megállapodások jogkövetkezményei.

Abból a tényből, hogy a három alkalommal történt szállítást megelőzően az ingóságokat az üzlethelyiségben az alperes személyesen válogatta ki, ő adott utasítást azok elszállítására, és ennek során sem azt nem tette nyilvánvalóvá, hogy a beavatkozó képviselőjében jár el, sem azt, hogy az ingóságok biztosítéki jelleggel kerülnek a beavatkozó birtokába, kifejezetten magánszemély vevő benyomását keltette, és nem tiltakozott az ellen, hogy saját neve került a szállítólevelekre, nem ragaszkodva a képviselői jogát feltüntető okiratok kiállításához, arra a következtetésre jutott, hogy olyan adásvételi szerződés jött létre az ingóságokra vonatkozóan, amely jogviszonynak az alanyai egyfelől az engedményezés folytán kedvezményezett felperes, másfelől pedig az alperes, mint magánszemély volt.

Ezen következtetés alátámasztásaként utalt továbbá arra, hogy az alperes kis értékű, azonban jellegüknél fogva egymáshoz illeszkedő ingóságokat választott ki, amelyek e jellegüknél fogva nyilvánvalóan nem voltak alkalmasak a több millió forintos bérleti díj tartozás kompenzálására, holott a bolt alkalmazottjának tanúvallomása szerint az üzlethelyiségben ezeknél lényegesen értékesebb ingóságok is voltak. Ugyancsak a felek közti adásvételi szerződés létrejöttének bizonyítékaként értékelte, hogy a vagyontárgyak elszállítására nem egyetlen időpontban került sor.

Azon szállítólevelek esetében, amelyek tartalmazták a vételárat, a szerződést a szállítóleveleken feltüntetett vételáron létrejöttként állapította meg. A vételárat nem tartalmazó szállítólevelek esetében pedig a tanúvallomások alapján megállapította, hogy ezen ingóságok eladási árát az üzletben feltüntették, azok elszállításával tehát az alperes a kifüggesztett vételárat fogadta el. A festmény esetében az elsőfokú bíróság a számlán feltüntetett 3 000 000 forint és a szállítólevélen feltüntetett 2 000 000 forint vételár közül a bolt munkatársának tanúvallomására figyelemmel ez utóbbit fogadta el, és ugyancsak a tanúvallomás alapján csökkentette a kiszámlázott összeget két, elszállításra nem került ingóság értékével. Ezt meghaladóan a számlákon feltüntetett ingóságokat a szállítólevélen szereplőkkel a tanúvallomás alapján kétséget kizáróan beazonosíthatónak találta, és ennek megfelelően - a korrigált adatok eredményeként - a felperes keresetét 7 755 014 forint erejéig találta alaposnak.

Az alperes ellenkérelmében foglaltakkal kapcsolatban rámutatott arra, hogy, bár a **gazdálkodó szervezet** által a felszámolónak átadott iratok között erre vonatkozóan okirat nem volt található, azonban a változatlan árukészlet, a folyamatos működés, a munkáltatói jogok ugyanolyan feltételekkel történő gyakorlása megfelelően alátámasztotta azt, hogy a **gazdálkodó szervezet 2** a **gazdálkodó szervezet** olyan kötelmi jogi jogutódjává vált, amelyből alapján a vételár követelésére vonatkozó jogosultságot megszerezte. A **gazdálkodó szervezet 2** cégnyilvántartás szerinti képviselője, **K-né G. M.** tehát a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően engedélyezhette az immár a **gazdálkodó szervezet 2** követelését a felperesre, amely szerződéshez egyébként a kötelezett hozzájárulására nem volt szükség.

Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes az ingóságok elszállítása során abban a hiszemben lehetett, hogy változatlanul a **gazdálkodó szervezet** által bérelt üzlethelyiségben jár, a Ptk. 220. §-ának (1) bekezdésén alapuló vélelmezett szervezeti képviselő alapján ugyanis az adásvételi szerződés a valódi tulajdonossal jött létre.

Ugyancsak közömbösnek találta az ügy elbírálása szempontjából azt, hogy a beavatkozó a felszámolási eljárás során a vagyontárgyak meghatározott értékét a korábban bejelentett követelésébe beszámította-e, és, hogy mindezt a felszámoló elfogadta-e, továbbá, hogy a beavatkozó az alperes és a beavatkozó közti megállapodás eredményeként megszerezte-e az ingóságok tulajdonjogát. E körülmények ugyanis az adásvételi szerződéstől függetlenek, és azok csupán a beavatkozó és az alperes, illetve a beavatkozó és a **gazdálkodó szervezet** jogviszonyában értékelendők. Nincs tehát jelentősége annak sem, hogy az ingóságokat korábban különböző helyekre szállították, minthogy az adásvételi szerződések szempontjából az alperesnek a vagyontárgyak rendeltetésével kapcsolatos elképzelései, mint rejtett szándékok a szerződés érvényes részét nem érintik.

Rámutatott arra, hogy a Budai Központi Kerületi Bíróság jogerős ítélete a jelen perben anyagi jogerőt nem keletkeztetett, így az alapján csupán annyi állapítható meg, hogy abban a perben a felperes nem tudott eleget tenni a kölcsönszerződést tartalmazó teljes bizonyító erejű magánokirat, illetve a tartozás elismerést bizonyító közokirat törvényben meghatározott vélelmével szemben az érvénytelenségre vonatkozó bizonyítási kötelezettségének.

Mindez azonban nem érinti a Debreceni Ítéltábla hatályon kívül helyező végzésében foglalt azon indokolást, mely szerint a lefolytatott bizonyítási eljárásból alappal lehet arra következtetni, hogy a peres felek a jogvita rendezése során figyelmen kívül hagyták a polgári jogi szabályokat, lényegében magánvagyonuknak tekintették a vállalkozásaik elkülönült vagyonát, mintegy átjárást biztosítva az egyébként szervezetileg és vagyon szempontjából is elkülönülő gazdasági társaságaik között azzal, hogy a magánjellegű megállapodásaik eredményeként bekövetkező vagyonváltozásokat a későbbiekben fogják az általuk irányított társaságuk könyvelésébe bevezetni, attól függően, hogy utóbb melyik megállapodás megy teljesítésbe. A mindkét oldalról hiányos számviteli nyilvántartás következtében ezért a szerződések tartalmát, illetve alanyait csak közvetett bizonyítékok alapján lehetett megítélni.

Egyébként pedig a per eldöntése szempontjából nem a kölcsönszerződés érvényességének, hanem a már felsorolt, az ingóságok kiválasztásával, elszállításával, az alperes megelőző eljárásával, a szállítólevelek tartalmával, kiállításának körülményeivel és a birtokbavétellel kapcsolatos bizonyítékok értékelésének volt jelentősége.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett, rendkívül részletes fellebbezésében az alperes - annak tartalma szerint - az ítélet részbeni megváltoztatását, a felperes keresetének teljes elutasítását és a felperes perköltségre való kötelezését kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat nem a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglalt előírásnak megfelelően mérlegelte, így döntése sérti a Ptk. 205. §-ának (1) és (2) bekezdésében, a 365. §-ának (1) bekezdésében, valamint a 117. §-ának (2) bekezdésében szabályozott rendelkezéseket.

A perben beszerzett iratok, illetve az e perben és a hivatkozott más polgári perekben elhangzott tanúvallomások ugyanis cáfolják az elsőfokú bíróság azon megállapítását, mely szerint az ingóságokra vonatkozóan a **gazdálkodó szervezet**, mint eladó, illetve a **gazdálkodó szervezet 2**, mint eladó és az alperes, mint vevő között jött volna létre adásvételi szerződés.

A fellebbezésben 13 pontban fűzött észrevételeket az elsőfokú bíróság által megállapított tényálláshoz. Ezek lényege az, hogy a perben az alperes mindvégig következetesen akként nyilatkozott, hogy a beavatkozó képviselőjében járt el, és, minthogy a beavatkozó egy jogi személyiséggel rendelkező vagyontömeg csupán, amelynek tulajdonosai a befektetési jegyek tulajdonosai, az alperes pedig befektetési jeggyel nem rendelkezik, a per eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az alperes részvényese, illetve törvényes képviselője a beavatkozó kezelő és képviselő gazdasági társaságnak.

Az ingóságok sohasem kerültek az alperes birtokába, azokat nem az alperes állandó lakóhelyéül szolgáló **D., P. u. ..** szám alá, hanem a székhellyel nem rendelkező beavatkozó kezelését ellátó gazdasági társaság használatában álló különböző telephelyekre szállították, majd végül azok a beavatkozó tulajdonában lévő **D.** Hotelbe kerültek.

Indifferens az is, hogy a szállítást végzők kivel álltak munkaviszonyban, és hogy e cégek az alperes érdekeltségi körébe tartoztak-e vagy sem. Az alperes ugyanis, mint a beavatkozó kezelését ellátó gazdasági társaság képviselője utasíthatta, illetve megkérhette őket a szállításra. Az alapkezelő **D. Zrt.** irattárában egyébként egyetlen szállítólevél, vagy elismervény nem található, ezeket az alperes, illetve a beavatkozó is csak a perben ismerték meg.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte a perben a felperes csalárd, megtévesztő és rosszhiszemű üzleti módszereit, az engedély nélküli bérlőváltást, illetve azt, hogy nincs bizonyíték a **gazdálkodó szervezet** illetve a **gazdálkodó szervezet 2** közötti kötelmi jogi jogutódlásra.

A Budai Központi Kerületi Bíróságon jogerősen lezárt végrehajtás megszüntetési perben jogosnak ítélt kölcsönkövetelés pedig semmilyen módon nem hozható összefüggésbe a perbeli ügylettel, az viszont lényeges körülmény, hogy a felperes javára szóló engedményezési nyilatkozat postára adásának időpontjában a felperes már tudomással bírt mind a végrehajtás megindításáról, mind pedig a beavatkozó által kezdeményezett felszámolási eljárás megindításáról.

Nem értékelte továbbá az elsőfokú bíróság azt az alperes által már többször kifejtett tényt sem, hogy azokat az ingóságokat, amelyeket a **gazdálkodó szervezet** már korábban birtokba adott az alperesi beavatkozónak, utóbb a **gazdálkodó szervezet 2**-nek már nem számlázhatta át, hiszen ismételten birtokba sem adhatta.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság lényegében kompenzációs alapon hozott döntést, figyelemmel a Budai Központi Kerületi Bíróságon folyamatban volt per eredményére.

Alapítanul tulajdonított továbbá jelentőséget az elsőfokú bíróság annak, hogy a beavatkozó a Fővárosi Bíróság előtt az Csődtv. 33/A. §-ára hivatkozással pert indított **K-né G. M.** és a felperes ellen, ez a perindítás ugyanis nem ok arra, hogy a kölcsönszerződést fiktívnek tekintse. A Fővárosi Bíróság előtt folyó per mikénti eldöntésében ugyanis az alperesnek nincs anyagi érdekeltsége, ugyanakkor az elsőfokú bíróság ítélete ezzel ellentétes látszatot kelt, mintegy újabb kompenzációs kötelezettséget keletkeztetve az alperes oldalán.

Az alperes soha sem keverte össze a képviselői minőségben való eljárását a magánszemélyként kötött ügyleteivel, valójában az elsőfokú bíróság vont le helytelen következtetést a magánszemélyek közti kölcsönügyletből a cégek közötti jogviszonyokra, illetve az ingó adásvételi szerződés megkötésére, amely következtetés azonban ellentétes a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokkal. Nem vont ugyanakkor párhuzamot a **gazdálkodó szervezet**-nek a beavatkozóval szemben fennálló jelentős bérleti díj tartozása és a között, hogy ezt rendezendő a bérbeadó az ingóságokat birtokába és tulajdonába vette. Az, hogy a felperes nem kifogásolta meg a szállítólevelek tartalmát, nem bírhat jelentőséggel, hiszen nem számíthatott akkor arra, hogy hónapok, illetve évek múlva e mulasztását kihasználva a felperes szerződést fog konstruálni. Az alperes a beavatkozó

képviselőjében járt el, és a befektetők védelmében kellett gondoskodnia biztosítékokról, így ezen intézkedései megtételekor nem volt elvárható tőle az, hogy olyan okiratokat szerezzon be, amiket majd esetleg a bíróság követelni fog tőle.

Az adásvételi szerződés létrejöttét egyébként mi sem cáfolja jobban, mint a felperes jogi képviselőjének, a jelen perben 2008. október 30-án kelt beadványa, amely szerint a szállítólevelek kiállítását követően számla kiállítására azért nem került sor, mert a felek abban állapodtak meg, hogy, ha az alperes valamennyi árut elszállítja, majd elszámolást tartanak annak megállapítása érdekében, hogy az áruk értéke a fennálló bérleti díjtartozást kiegyenlíti-e. Az elszámolás elmaradt, ami viszont kizárja a megállapodás létrejöttét.

Indokolatlanul tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság a kiválasztott ingóságok összetételének is. Az alperes ugyanis igyekezett a legjobban értékesíthető dolgokat kiválasztani, ez azonban nem jelenti azt, hogy a bolti árakat elfogadta volna. A vételár megállapítása ugyanis, amint az már az előbbiekből következik, a felek utólagos megállapodásán múlt, amely megállapodás megkötése pedig azért maradt el, mert a felperes a **gazdálkodó szervezet** árukészletét átmentette a **gazdálkodó szervezet 2-**be, majd a követelést engedményezte önmagára, hogy konstruáljon egy, a magánkölsönből származó alperesi követeléssel szembeni ellenkövetelést, meghiúsítva egyben azt, hogy a bérbeadó ne tudjon birtokba, illetve tulajdonba lépni.

Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az elfogulatlannak semmiképpen sem tekinthető bolti alkalmazottak tanúvallomása alapján azonosította be az ingóságokat, illetve korrigálta a számlán szereplő egyes tételeket, illetve azok vételárát.

Az alperesnek egyébként nem lehetett rejtett szándéka az ingóságok felhasználásával kapcsolatban, azokat ugyanis a beavatkozó saját tulajdonaként birtokolja a **gazdálkodó szervezet** bérleti díj tartozásának fejében, és e bejelentését mind a felszámoló, mind a hitelezők tudomásul vették. A felszámolási eljárást lezáró jogerős bírósági végzés tartalmával tehát a jelen perben ellentétes tartalmú ítéleti tényállást megállapítani nem lehet, akkor sem, ha a végzés ítélt dolgot nem jelent.

Az események egymásutániságából és a dátumok összevetéséből tehát álláspontja szerint egyértelműen arra lehet következtetni, hogy a felperes a jelen per indításával a kölcsönügyletből származó kötelezettsége alól kíván szabadulni, miközben azt a sajátos helyzetet használja fel, hogy a beavatkozó nem csupán felszámolási eljárás kezdeményezett a **gazdálkodó szervezet**-tel szemben, hanem bizonyos ingóságokat is tulajdonba vett, amelyeket eredetileg biztosítéki jelleggel birtokolt. A felperes keresetével azonban szemben áll az a jogi tény, hogy a beavatkozó ezen próbálkozása sikerrel járt.

A beavatkozó fellebbezésében az alperes fellebbezéséhez csatlakozva kérte, szintén az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását.

A felperes tárgyaláson, szóban előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben elutasító rendelkezését, az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és a kereset elutasítása iránt előterjesztett fellebbezéseket pedig nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban az ítélet tábla hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatásnak megfelelően fejlesztette tovább a bizonyítást, érdemi döntése helytálló, és az ítélet tábla osztja az elsőfokú ítélet jogi indokolását is.

Ugyancsak a hatályon kívül helyező végzésben foglaltaknak eleget téve helyesen osztotta ki a bizonyítás terhét is, és az új eljárás során feltárt bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperes keresete az elsőfokú ítélet rendelkező részében foglalt mértékig megalapozott.

Az kétségtelen, hogy a tényállás teljes terjedelmében a megismételt eljárás során sem volt tisztázható, hiszen a peres felek egymás közt, tanú nélkül folytatták a tárgyalásokat, és sem a felperesi, sem az alperesi oldalon nem voltak fellelhetőek olyan számviteli bizonylatok, amelyek okirati szinten közvetlenül bizonyították volna bármelyik fél perbeli előadását.

Megállapítható ugyanakkor, hogy a megismételt eljárásban feltárt újabb bizonyítékok - ideértve a Budai Központi Kerületi Bíróságon folyamatban volt per iratanyagát is -, lényegében megerősítették azt a, már a megelőző eljárásban is levonható következtetést, mely szerint mind a felperes, mind az alperes a saját cégcsoportjaik, illetve vállalatbirodalmuk vitás ügyeit mindenekelőtt magánszemélyként folytatott tárgyalások alapján kívánták megoldani, és megegyezésüktől függően szándékoztak majdan olyan számviteli bizonylatokat kiállítani, amelyek már a cégek közti megállapodás eredményeként jelentek volna meg.

Azt, hogy a felek között jött létre megállapodás, a Budai Központi Kerületi Bíróságon meghallgatott **G. Cs.** tanúvallomása is egyértelműen bizonyította, noha annak tartalmára vonatkozóan nyilatkozni nem tudott. Azt azonban, hogy e megállapodást a felek magánszemélyként kötötték meg, a peres feleknek az ugyanezen perben tett nyilatkozatai meggyőzően bizonyítják. A felperes ugyanis, miközben sem tagja, sem képviselője nem volt sem a **gazdálkodó szervezet**-nek, sem a **gazdálkodó szervezet 2**-nek, abban a perben úgy fogalmazott, hogy a „dolgozóinak” adott utasítást arra vonatkozóan, hogy az alperes az ingóságokat az üzlethelyiségből elszállíthatja. Az alperes pedig - jóllehet abban a perben is a jelen per beavatkozóját megillető zálogjogra hivatkozott - úgy fogalmazott, hogy az ingóságokat a „mi raktárainkba” szállította el, azonban sem abban a perben, sem a jelen perben nem bizonyította azt, hogy a G. Kft. illetve a M. Ü. Kft. alkalmazottai által végzett szolgáltatások mögött volt-e bizonylatolt megrendelés a beavatkozó részéről e Kft.-k felé.

Megállapítható ugyanakkor, hogy a valamennyi rendelkezésre álló bizonyíték együttes mérlegelése alapján a tények a felperes perbeli előadását nagyobb nyomatékkaal támasztják alá.

Amint arra az elsőfokú bíróság ítéletében helyesen rámutatott, az alperes előadásának valódiságát cáfolja az, hogy nincs magyarázat a többszöri alkalommal történt válogatásra, a különböző ingóságok alperes utasításai szerinti eltérő címre történő szállítására. Ellentmond továbbá a képviselői minőségében történő eljárásának az is, hogy miközben a M. C. bevásárló központban a bérlok bérleti díj hátralékának behajtása - a Budai Központi Kerületi Bíróságon tett tanúvallomása szerint - **G. Cs.** üzletvezető hatáskörébe tartozott, az alig 20 000 000 forintot kitevő jelen perbeli tartozás behajtása, illetve a követelés biztosítása érdekében a tekintélyes cégbirodalommal rendelkező alperes olyannyira személyesen járt el, hogy például a kanapét ki is próbálta, holott nyilatkozata szerint az üzletközpont operatív irányítása nem tartozott a hatáskörébe.

Helytállóan értékelte e körben az elsőfokú bíróság továbbá azt is, hogy a kiválasztott ingóságok sokkal inkább egy magánszemély lakásberendezési tárgyainak feleltek meg, céljuk, illetve rendeltetésük - összetételüknél fogva - nem tükrözték a piaci értelemben vett használati értéket, különös tekintettel arra is, hogy a jelen perben tett nyilatkozata szerint azokra a beavatkozónak nem is volt szüksége, azokat használni nem tudta.

Noha az elsőfokú bíróság végül is nem tulajdonított jelentőséget annak, nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy a 898 560 forintos kanapét 2007. november 9-én a M. Ü. Kft. alkalmazottja az alperes utasítására egy, az általa a tanúvallomásában **B. T. u.** utcai lakásként megnevezett helyszínre szállította. Ennek a körülménynek az ítéletábra akkor is jelentőséget tulajdonít, ha ez a cím egyben a beavatkozót kezelő II.rendű alperes neve telephelyeként is funkcionált.

Kétségtelen, hogy a felszámolási iratok között nem voltak fellelhetőek olyan számviteli bizonylatok, amelyek okirati szinten alátámasztották volna **gazdálkodó szervezet**, illetve a **gazdálkodó szervezet 2** közötti kötelmi jogi jogutódlás megtörténtét. Az elsőfokú bíróság azonban helytállóan vette számba azon bizonyítékokat, amelyek a számviteli bizonylatok hiányában is alátámasztották e körben a felperes előadását.

Valamennyi bizonyíték egybevetésének eredményeként tehát okszerű az a következtetés, hogy a felek egymással állapotok meg, jóllehet a felperes a jelen pert megelőzően már az engedményezés folytán is jogosulttá vált a perbeli követelés érvényesítésére. Az elsőfokú bíróság a logika szabályait betartva következtetett arra, hogy az adásvételi szerződés érvényesen, és a felek között jött létre, és abban kötelezett pozícióban az ingóságokat kiválasztó és megbízottjai útján birtokba vevő alperes állt. Kétségtelenül bizonyított továbbá az is, hogy az elszállított ingóságok vételára sem a **gazdálkodó szervezet**-hez, sem a **gazdálkodó szervezet 2**-höz nem folyt be. A felek előadása annyiban egyezett, és ennek következtében e lehetőséget nem lehet kizárni, hogy a megállapodásuk célja - a 2006-ban történt szőfa elszállítás kivételével - a **gazdálkodó szervezet** bérleti díj hátralékának csökkentése volt. Miután azonban erre nem került sor, az alperes tartozik a vételárat megfizetni a felperesnek. A felek megállapodásából ugyanis nem a vételárban való megegyezés, hanem az elszámolás, azaz az elszállított ingóságok vételárának a bérleti díj hátralékba való betudása hiányzott, ez a körülmény azonban csak a megállapodás

teljesítésének elmaradásaként értékelhető, és nem hat ki az adásvételi szerződés érvényes létrejöttére.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy egyébként a beszámítás csupán az azzal szembenálló követelés részbeni, vagy teljes elenyésztésére szolgál, nem jelent azonban tulajdonszerzési jogcímet. A tulajdonszerzési jogcímetek a Ptk. szabályozza, ezért az ellenkövetelésnek minden esetben már egy ilyen meglévő jogcímen kell alapulnia. A beszámítás alapja tehát csak a már megszerzett tulajdonjogból eredő fizetési kötelezettség lehet, következésképpen a tulajdon átruházásának mindenképpen meg kellett előznie a tulajdonba került ingóságok értékének beszámítására vonatkozó jognyilatkozatot.

Jelentősséggel bír továbbá a tényállás megállapítása szempontjából az alperes és a beavatkozó perbeli előadásainak ellentmondásossága is. Abban az esetben ugyanis, ha az alperes állítása szerint adásvételi szerződés nem jött létre, a beavatkozó sem szerezhette tulajdonjogot, ugyanakkor a beavatkozó a perbeli védekezését éppen erre alapította.

Rámutat az ítéletábra e körben arra is, hogy a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. tv. perbeli időszakban hatályos 280/A. §-ának rendelkezései alapján ingatlanalap kizárólag az ingatlanok átruházása (elidegenítése, megszerzése) körében köthet adásvételi, csere, valamint más, adásvételre irányuló, azzal vegyes szerződéseket, így különösen a Ptk-ban az adásvétel különös nemeiként nevesített szerződéseket. E rendelkezés alapján tehát a beavatkozó tulajdonjog szerzését a perbeli ingóságokon - lévén, hogy azok semmiképpen sem tekinthetők az alap tulajdonában lévő ingatlanok vásárláskori tartozékának, vagy alkatrészének - törvény zárta ki, következésképpen irreleváns az, hogy a felszámolási eljárás késői szakaszában, nyilvánvalóan a jelen per hatására azokat a beavatkozó saját tulajdonaként jelentette be, az általa megállapított értékükkel leszállítva a hitelezői követelését. Az pedig, hogy a felszámoló, illetve a hitelezők e bejelentést tudomásul vették, a már kifejtettekre is figyelemmel szintén nem jelent tulajdonszerzési jogcímet, de különösen nem alapozza meg a beavatkozó tulajdonszerzésre vonatkozó nyilatkozatát a törvényi tiltó rendelkezésre figyelemmel.

A perben a tényállás egy része a becsatolt okiratok alapján megállapítható volt, azon részére pedig, amelyre vonatkozóan semmilyen közvetlen bizonyíték nem állt rendelkezésre, az egyéb, közvetett bizonyítékok egybevetésével lehetett csak következtetést levonni. Az egyéb bizonyítékok pedig, egybevetve azokat az okirati bizonyítékokkal is - a logika szabályait és az életszerűséget tekintve - alkalmasabbak voltak a felperesi előadás alátámasztására, szemben az alperes nyilatkozataival, illetve eljárásával kapcsolatosan felmerült, és az előbbiekben részletezett aggályokkal.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában egyébként - a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben - nem minősíti a Budai Központi Kerületi Bíróság ítéletét, ezzel ellentétben - helyesen - csupán arra tér ki, hogy a felperes keresetének elutasítása abban a perben a felperest terhelő bizonyítási kötelezettség elégtelenségén alapult. Az a körülmény pedig, hogy a felperes az ellene indult végrehajtási eljárás, illetve a **gazdálkodó szervezet** ellen indult felszámolási eljárás ténye miatt döntött a jelen per megindítása mellett, nem ütközik jogszabályba, és ugyanúgy szolgálhat azon felperesi előadás alátámasztására is, mely

szerint az alperes azzal, hogy a bérleti díjba való betudás iránt nem intézkedett, a vételárral adós maradt.

Az alperes alaptalanul vitatta a felperes perbeli legitimációját is. Kétségtelen, hogy a Ptk. 365. §-ának (1) bekezdése alapján a tulajdonjog megszerzésének az ott szabályozott egyéb feltételek mellett feltétele a dolognak a vevő birtokába való bocsátása is.

A Ptk. azonban ingó dolog adásvételére vonatkozó szerződés érvényességéhez nem követel írásbeli alakot. A perbeli esetben az ingóságok elszállításával az adásvételi szerződés szóban érvényesen létrejött, mégpedig a **gazdálkodó szervezet** és az alperes, valamint - a 2007. november 7., illetve 2008. január 17-i szállítások kapcsán - a **gazdálkodó szervezet 2** és az alperes között, és ugyanezen alkalmakkor a birtokbavétel is megvalósult. A 2008. január 31-én kiállított számlák ehhez képest az eladó oldaláról már teljesített adásvételi szerződésből az alperesre, mint vevőre háruló vételár fizetési kötelezettség nem teljesítése miatti követelést tartalmaznak, amely követelések a már kifejtettekre tekintettel jogutódlás folytán szálltak át a felperesre. A számlák kiállításának időpontjában ennél fogva birtokba adási kötelezettség már a számla kiállítóját nem terhelhette.

A fenti indokok alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében felülvizsgálva a Pp. 253. §-nak (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban is pervesztes alperest a Pp. 78. §-ának rendelkezése alapján kötelezte a felperes javára fellebbezési eljárási költség megfizetésére, amelynek mértékét a Pp. 75. §-ának (1) és (2) bekezdése, valamint a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet rendelkezései alapján határozta meg.

Debrecen, 2011. május 19.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Süliné dr. Tőzsér Erzsébet sk. előadó bíró,
Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -